

Aan : de gemeenteraad
Van : het college van burgemeester en wethouders
Datum : oktober 2015
Onderwerp : analyse en maatregelen

Inleiding:

Met de invoering van de Participatiewet is de Incidentele aanvullende uitkering (IAU) komen te vervallen en hiervoor in de plaats is de Vangnetuitkering 2015 gekomen.

Om een beroep te kunnen doen op de vangnetuitkering was oorspronkelijk een drempel (eigen risico) ingebouwd van 10% van het toegekende BUIG-budget. Deze drempel werd ook de afgelopen jaren gehanteerd. De staatssecretaris heeft het eigen risico eind juni 2015 voor de jaren 2015 en 2016 bijgesteld naar een glijdende schaal. Tot een tekort van 5% bedraagt het eigen risico 100%. Een tekort van 5% tot 10% wordt voor 50% gecompenseerd en bedraagt het tekort meer dan 10%, dan wordt dit deel van het tekort volledig gecompenseerd.

Een aanvraag over 2015 kan pas in 2016 worden ingediend, maar als een gemeente een tekort verwacht moet er nu al actie ondernomen worden om te voorkomen dat de aanvraag straks wordt afgewezen.

Om met succes een beroep te kunnen doen op de vangnetuitkering over 2015, gelden een aantal voorwaarden:

- a. Het opstellen van een globale analyse van de mogelijke oorzaak en de omvang van het tekort, eerdere financiële resultaten van de uitvoering en van de verwachte ontwikkelingen van dat tekort in de komende jaren;
- b. Een brief, of vergelijkbaar document waarbij het college de raad heeft geïnformeerd over zijn analyse en de maatregelen die worden genomen dan wel worden overwogen om tot kostenreductie te komen;
- c. Een document waaruit de opvattingen van de gemeenteraad hieromtrent blijken;
- d. Een overzicht wat de gemeente in 2015 feitelijk heeft gedaan om het tekort het hoofd te bieden en hoe zij het effect daarvan kwalificeert.

Stand van zaken in Beemster

In de begroting 2015 wordt rekening gehouden met een tekort van € 385.222 en is een eigen risico opgenomen van € 82.022 (10% van de begrote Rijksbijdrage € 820.219). Voor het verschil (€ 303.200) is een Rijksbijdrage aanvullende uitkering opgenomen.

Extrapolatie voor heel 2015 van de gegevens tot en met juni 2015 levert een iets gunstiger beeld op. Er wordt nu een tekort verwacht van € 206.084. Rekening houdende met de aangepaste berekening eigen risico en toekenning Vangnetuitkering, gaat het eigen risico omlaag naar € 61.958 en bedraagt de Vangnetuitkering € 144.126.

Deze cijfers zijn echter nog niet hard, omdat de Rijksbijdrage nog definitief vastgesteld moet worden en nog onduidelijk is hoe het uitkeringenbestand zich in het laatste half jaar ontwikkelt,

Financieel overzicht 2012 - 2015								
WWB Individuele uitkeringen levensonderhoud		Werkelijk 2012	Werkelijk 2013	Werkelijk 2014	Begroting 2015	Werkelijk t/m juni	Jaar einde verwachting 2015	Verskil met begroting
P-wet, aantal uitkeringsgerechtigden (31 dec.)		49	60	69	70	69	71	1
Uitkeringen	U	€ 669.773	€ 784.864	€ 1.008.116	€ 1.181.600	€ 514.203	€ 1.047.415	-€ 134.185
Ontvangsten debiteuren	I	-€ 16.171	-€ 24.589	-€ 22.693	-€ 22.000	-€ 9.983	-€ 23.959	-€ 1.959
Bbz (starters) aantal uitkeringsgerechtigden (31 dec)		0	0	0	0	0	0	0
Uitkeringen	U	€ 0	€ 0	€ 1.904	€ 841	€ 0	€ 0	-€ 841
loaw, aantal uitkeringsgerechtigden (31 dec)		0	1	0	0	1	1	1
Uitkeringen	U	€ 1.577	€ 2.565	€ 10.312	€ 20.000	€ 4.242	€ 8.736	-€ 11.264
Ontvangsten debiteuren	I	-€ 1.149	-€ 78	-€ 1.875	€ 0	-€ 218		€ 0
loaz, aantal uitkeringsgerechtigden (31 dec)		1	1	0	0	0	0	0
Uitkeringen	U	€ 19.844	€ 20.389	€ 15.754	€ 25.000	€ 0	€ 0	-€ 25.000
Totaal kosten	U	€ 673.874	€ 783.151	€ 1.011.518	€ 1.205.441	€ 508.244	€ 1.032.192	-€ 173.249
Rijksbijdrage	I	-€ 542.676	-€ 721.700	-€ 769.342	-€ 820.219	-€ 413.054	-€ 826.108	-€ 5.889
Saldo (tekort)		€ 131.198	€ 61.451	€ 242.176	€ 385.222	€ 95.190	€ 206.084	-€ 179.138
Volledig eigen risico		€ 54.268	€ 72.170	€ 76.934	€ 82.022		€ 41.305	
50% eigen risico tussen 5 en 10% tekort							€ 20.653	
Aanvullende uitkering		-€ 76.930	€ 0	-€ 165.242	-€ 303.200		-€ 144.126	€ 159.074

mede in relatie tot de instroom van de verhoogde taakstelling statushouders (*in 2015 moeten er nog 13 statushouders gehuisvest worden*).

Analyse 2015

Landelijk wordt het economisch herstel steeds duidelijker zichtbaar op de arbeidsmarkt. Er worden minder aanvragen voor ontslag ingediend en ook het aantal faillissementen neemt af. Door het economisch herstel groeit in 2015 voor het eerst in drie jaar de vraag naar arbeid. Dit is echter wel afhankelijk van de sector. In de bouw, vervoer en groothandel gaat het bijvoorbeeld een stuk beter, terwijl de financiële dienstverlening en zorg en welzijn juist een krimp laten zien. In onze regio wordt nog geen grote groei verwacht. Verder hebben we nog steeds te maken met het na-ijl effect van de WW. Een groot deel van mensen in de WW stroomt na deze periode de bijstand in.

Sinds 2014 worden de gemeenten geconfronteerd met een verhoogde taakstelling huisvesting statushouders. In 2013 moesten er in Beemster nog 6 statushouders gehuisvest worden. Dit is inmiddels opgelopen tot 16 statushouders in 2015. Op dit moment moeten er nog 13 statushouders gehuisvest worden. Deze statushouders zijn niet direct bemiddelbaar richting werk.

Afhankelijk van de invulling van de taakstelling lijkt het aantal bijstandsgerechtigden op het niveau van 2014 te blijven.

Over 2015 wordt ten opzichte van de begroting 2015 een forse besparing verwacht op de uitkeringslasten. Bij het opstellen van de begroting werd nog uitgegaan van een toename van 9 bijstandsgerechtigden, in verband met de uitbreiding van de doelgroep.

Het bestand:

Uit de opbouw van het bestand valt op te maken dat inmiddels de helft alleenstaande is.

Opbouw uitkering gehuwden			
leeftijd	31-12-2013	31-12-2014	01-07-2015
18 t/m 26 jaar	0	1	0
27 t/m 35 jaar	4	4	6
36 t/m 45 jaar	5	2	2
46 t/m 55 jaar	3	7	4
56 t/m pens leeftijd	2	1	3
Totaal:	14	15	15
Opbouw uitkering alleenstaande ouders			
Leeftijd	31-12-2013	31-12-2014	01-07-2015
18 t/m 26 jaar	1	3	3
27 t/m 35 jaar	6	7	6
36 t/m 45	9	9	6
46 t/m 55 jaar	3	3	5
56 t/m pens. Leeftijd	0	0	0
Totaal:	19	22	20
Opbouw uitkering alleenstaanden			
Leeftijd	31-12-2013	31-12-2014	01-07-2015
18 t/m 26 jaar	5	4	4
27 t/m 35 jaar	3	5	2
36 t/m 45	7	5	8
46 t/m 55 jaar	8	12	12
56 t/m pens. Leeftijd	6	6	9
Totaal:	29	32	35
	31-12-2013	31-12-2014	01-07-2015
Totaal uitkeringsgerechtigden per jaar:	62	69	70

Percentage uitkeringsgerechtigden op basis van leeftijd:

	31-12-2013	31-12-2014	01-07-2015
18 t/m 26 jaar	9,7%	11,6%	10,0%
27 t/m 35 jaar	21,0%	23,2%	20,0%
36 t/m 45	33,9%	23,2%	22,9%
46 t/m 55 jaar	22,6%	31,9%	30,0%
56 t/m pens. Leeftijd	12,9%	10,1%	17,1%

Ruim 61% van het uitkeringenbestand heeft korter dan drie jaar een uitkering.
Meer dan de helft hiervan is alleenstaande

Uitkeringsduur	Leeftijd:					totaal	
	18 t/m 26 jaar	27 t/m 35 jaar	36 t/m 45 jaar	46 t/m 55 jaar	56 t/m pens leeftijd		
15 - 20 jaar	0	0	0	1	2	3	4,3%
10 - 14 jaar	0	0	0	2	1	3	4,3%
5 - 9 jaar	0	1	3	6	3	13	18,6%
< 5 jaar	0	2	1	1	0	4	5,7%
< 4 jaar	0	1	2	0	1	4	5,7%
< 3 jaar	1	3	7	3	0	14	20,0%
< 2 jaar	1	4	1	6	1	13	18,6%
< 1 jaar	5	3	2	2	4	16	22,9%
	7	14	16	21	12	70	

In- en uitstroom:

2013 en 2014 laten nog een groei van het uitkeringsbestand zien.

De instroom in 2014 is ten opzichte van 2013 zelfs nog met 50% toegenomen. De uitstroom in 2014 is echter meer dan verdubbeld, waardoor de groei van het bestand in 2014 minder groot was dan in 2013. De voorlopige cijfers van 2015 laten vooralsnog zien dat de in- en uitstroom aan elkaar gelijk zijn.

In- en uitstroom WWB en IOAW/Z	2013	2014	tot 1-7 2015
Instroom WWB	26	39	16
Instroom IOAW/Z	1	0	1
Uitstroom WWB	-12	-32	-16
Uitstroom IOAW/Z	0	-1	0
	15	6	1

Welke maatregelen nemen we voor het terugdringen van het tekort

De volgende maatregelen worden ingezet om de uitkeringslasten terug te dringen:

1. *(naadloze) Aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt*

De gemeente zet in op een naadloze aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt door:

- Extra aandacht te besteden aan mensen voor wie regulier werk geen reële optie is;
- Al in een vroeg stadium met scholen in gesprek te gaan over de arbeidsmogelijkheden van specifieke leerlingen;
- Meer werkgevers in de regio te stimuleren om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen en daar faciliteiten voor te bieden;
- Te investeren in de juiste match tussen werkzoekende en werkgever; mensen met een arbeidsbeperking te blijven volgen en steunen op hun route;
- Alternatieve vormen van meedoen te ontwikkelen met sectoren als welzijn en zorg.

2. *Versterking samenwerking werkgevers*

Er is een Werkgeversservicepunt en er zijn accounthouders vanuit de gemeenten.

De doelstelling is om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen. De accounthouders werken in regionaal verband samen. Naast het vervullen van vacatures wordt ook ingezet op het werven van werkervaringsplaatsen.

3. *Stekker4*

Door samen te werken in een systeem voor de registratie van werkzoekenden en vacatures is het mogelijk dat de informatie wordt gedeeld tussen het UWV en gemeenten binnen de arbeidsmarktregio over beschikbare vacatures en beschikbare kandidaten. Hierdoor kunnen er snelle "matches" gemaakt worden en kan de uitstroom naar werk bespoedigd worden.

4. *De re-integratie instrumenten*

Ter voorbereiding op de inwerkingtreding van de Participatiewet is in de arbeidsmarktregio de re-integratieverordening opgesteld. Dit is in de regio Zaanstreek-Waterland opgesteld om te voorkomen dat er ongelijkheid ontstaat tussen de uitkeringsgerechtigden uit de verschillende gemeenten, maar ook om duidelijkheid te geven aan de werkgevers in de regio. Het maakt voor de werkgever niet meer uit met welke gemeente ze praten, de voorwaarden en subsidies zijn in de regio overal gelijk.

5. *Loonkostensubsidie*

Met de komst van de Participatiewet kan loonkostensubsidie worden ingezet voor personen met een beperkte loonwaarde en die dus niet in staat zijn om zelf het wettelijk minimumloon te verdienen.

6. *Klant in beeld houden*

Het is van belang de klant continue te blijven volgen. Zowel tijdens als na afloop van een traject / activiteit. De casemanager moet voeling blijven houden met wat de klant nodig heeft en zonodig bijsturen.

Dit vertaalt zich in de volgende werkwijze:

- De medewerkers zijn dichtbij: de situatie van de klant onderzoeken en doorgronden;
- De klant moet zelf meedoen: de klant is eigenaar en beslist zelf over de oplossing van zijn probleem;
- Er worden groepsactiviteiten georganiseerd;
- Het netwerk van de klant wordt er bij betrokken;
- Er vindt geen standaard inkoop meer plaats, maar meer samenwerking met externe partijen;
- Alternatieve vormen van meedoen te ontwikkelen met sectoren als welzijn en zorg.